

Motion till riksdagen 2010/11:A389

av Anders Karlsson m.fl. (S)

Ratificering av ILO:s konvention nr 94 om offentlig upphandling

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om solidariskt entreprenöransvar och att en utredning tillsätts där arbetsmarknadens parter ska ingå för genomförande av solidariskt entreprenöransvar.
2. Riksdagen beslutar att ratificera ILO:s konvention nr 94 om offentlig upphandling.

Entreprenöransvar/solidaransvar

Det blir allt vanligare med olika former av entreprenadkedjor i olika branscher och längden på dessa kedjor tycks enbart öka. Flera nivåer av underentreprenörer ökar risken för att det uppstår problem – både för de anställda och för samhället. För de anställda är det inte ovanligt att det uppstår problem med exempelvis utbetalning av intjänad lön till arbetstagare som är i slutet av en lång underentreprenadskedja. Detta gäller särskilt för utländska arbetstagare som tillfälligt utstationeras till Sverige för arbetet i fråga. För samhället kan det innebära att skatt samt sociala avgifter undanhålls staten.

En huvudentreprenör har i dagsläget inget ansvar för att de underentreprenörer som är verksamma på exempelvis en byggarbetsplats är seriösa och kan följaktligen utnyttja fördelarna med att söka en lägre kostnad utan att stå för någon risk avseende underentreprenörens agerande. Detta tydliggjordes inte minst vid det uppmärksammade bygget av en skola i Vellinge där det kunde konstateras att den lettiska underentreprenören Metto Jumti ej hade utbetalat några löner till sina utstationerade arbetstagare som utförde svetsarbete vid skolbygget som det svenska bolaget MVB Syd AB var huvudentreprenör för.

Ett system med entreprenöransvar/solidaransvar måste följaktligen införas för att förhindra denna exploatering av arbetsraften. Det ska särskilt observe-

Fel! Okänt namn på

ras att på europeisk nivå återfinns ett entreprenörsansvar/solidaransvar i ett flertal länder såsom Tyskland, Holland, Österrike, Spanien, Italien och Frankrike. Vårt grannland Norge införde ett entreprenörsansvar i januari 2010.

Entreprenörsansvaret går ut på att samtliga aktörer i entreprenadkedjan kan göras solidariskt ansvariga på samma sätt som arbetstagarens arbetsgivare för ej utbetalad lön i vid bemärkelse. Detta innebär att en arbetstagare som ej erhåller klar och förfallen fordran från sin arbetsgivare kan framställa fordringsanspråken mot exempelvis huvudentreprenören. Huvudentreprenören kan sedan regressivt rikta krav mot arbetstagarens formella arbetsgivare.

Modellen innebär dels att arbetstagarna ej går miste om intjänad lön, dels att det solidariska ansvaret medför att huvudentreprenören gör en mer noggrann undersökning av de underentreprenörer som anlitas. Det är således nödvändigt att ansvaret ska gälla genom hela entreprenadkedjan av leverantörer och underleverantörer samt huvudentreprenör och underentreprenörer.

Det kan noteras att solidariskt entreprenörsansvar har godkänts av EU-domstolen i mål C-03/60 Wolff & Müller. Enligt den domen stod den tyska lagstiftningen om ansvar för huvudentreprenörer inte i strid med EU-rätten.

ILO:s konvention nr 94

I detta sammanhang ska även ILO:s konvention 94 från 1949 uppmärksammas. ILO:s konvention nr 94 innebär att myndigheter vid offentlig upphandling ska säkerställa att upphandlingen inte sker till priset av en dumpning av gällande löner och arbetsvillkor. Sverige hör till de länder som ännu inte har ratificerat ILO:s konvention 94, vilket är beklagligt då varje form av social dumpning måste förhindras. Det är kanske än mer viktigt att det offentliga inte medverkar till social dumpning och underblåser detta på skattebetalarnas bekostnad. Det offentliga kan aldrig acceptera att en upphandling sker till priset av oskäliga villkor för den arbetskraft som ska utföra arbetet i fråga. Därav måste en ratificering ske av ovan anförda konvention för att säkerställa att myndigheterna inte medverkar till social dumpning. Den borgerliga regeringen synes anse att social dumpning vid offentlig upphandling är legitimt då den hittills vägrat ratificera konventionen i fråga.

Noterbart är att samtliga nordiska grannländer som är medlemmar av EU har ratificerat konventionen samt även andra medlemmar av EU såsom Belgien, Bulgarien, Cypern, Frankrike, Holland, Spanien, Storbritannien och Österrike.

Stockholm den 26 oktober 2010

Anders Karlsson (S)

Gunnar Sandberg (S)

Peter Persson (S)

Lars Mejern Larsson (S)